

4
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Α.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Παράδοση 1869/14970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) *Χωρ... Γλυφάδα*
(παλαιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας *Κομοτηνῆς*,
Νομοῦ *Ροδόπης*.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Αθανάσιος*
Παχούμης..... ἐπάγγελμα *Διδάσκει*.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Γλυφάδα Κομοτηνῆς*.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον *ἔτια 43.77*.
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Εὐαγγελος Σάφρας*
τοῦ Στεργίου.....
ἡλικία *66*.... γραμματικαὶ γνώσεις *Ε'*.....
..... τόπος καταγωγῆς *Ανατ. Θράκη*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; *Διὰ ἐμπορὰν ἡραυρῆς βοτῶν αἰ. γόνιμοι*
εὐκαταβείς ἐστὶν περιοχῆς.....
Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; *Ἦτο χωρίζεται ἡμερᾶς καὶ*.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
Ἦτο ἰδιοκτησίαι.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; *Διατηρεῖ τὴν περιουσίαν τὴν, ὡς τῶν*
θανάτου τὴν τὴν διαμερίζει εἰς τὰ τέκνα του

- β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

Ἀσχολοῦνται συγχρόνως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν.

- 2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... *Ναι.*

- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιώκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

... ἔρχονται διαφόρων χωρίων, εἰς ἀγροικίαι, εἰς ἐπιβίβει, εἰς ἰδιουκτηρίων, λαμβάνοντες ἡμερομίσθιον.

- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) *ἔρχονται.* Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

ἦτο ἀνδρῶναι πτωχοί.

- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) *εἰς χρήμα.*

- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;

Ἐχρησιμοποιοῦντο ἐργάται, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, εἰς περὶ ἐύριστομένων χωρίων, ἐπληρώνοντες εἰς χρήμα.

- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναι, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; *Ἐχρησιμοποιοῦντο δοῦλοι, ποταλῶν καὶ ἀνδράχων, εἰς περὶ περιοχῶν.* ...

- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου, ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ; ... *εἰς τὰ περὶ ἐπιβίβει, ἢ εἰς τοὺς ἔχοντες μεγάλα χωρία, ἐμβαίνον.*

- β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶματευτάδες (ἐμπόροι) κλπ. ;

Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς ὡς ἐργάται.

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;...

Ἐλιπαίναντο... ἔλαχιστα χωράφια... μόνον... με...
ζωϊκὴν... καπνόν... ..

- 2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; Μετὰ τὸν ἑλληνικο-ιταλικὸν πόλεμον, ἤτοι 1946-47

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; 1910.....

1930.....

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ;

ἦτο μονόφτερο καὶ ἐχρησιμοποιεῖτο εἰς ἀγροὺς τὰς μεσημέρας... ..

ἀπὸ τὸν... εἰδερὰν... ..

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. Χέρι..... 4. ὑνὶ..... 7..... 10. Σπῆς.....

2..... 5. αὐτία..... 8.....

3. Κοντοῦρ..... 6. βλάδα..... 9. Στελόμενες.....

Ὁλόκληρο ἀπὸ 7-8-9-10 λήγαν σταθάρ.

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) 1930.....

- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ 1935.....

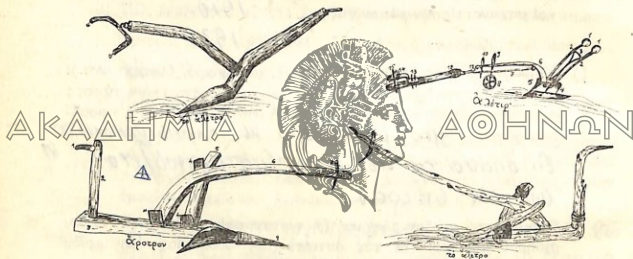
4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....1935.....

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ1935.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον

...οἱ ἴδιοι...οἱ γεωργοί.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ὑπογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

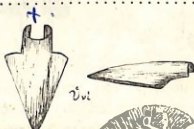
1. χεῖρ	6. ἐταβάς	11.
2.	ζυγός	12.
3. κοντοῦρ	αὐτιά	13.
4. ζεφύνα	ὕνι	14.
5. σπάδα		15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐάν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἔαν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

...Ὑνό... ὕνι... ἦτο... μιᾶς... μορφῆς... ..

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;... Ὑποερόγχου.

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; ...

...Ὑποερόγχου...

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

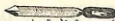
...ξυλοφαί, πριόνι, ἀρίδα, ξυλοφαί (ξυλο-
φαγῶς), ξυλοφαγία...

πριόνι

ἀρίδα

ρινι ἢ ξυλοφαί (ἀρνάρι)

8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *ἵπποι, βόες, βοῦκόλοι, ἡμίονοι, ὄνοι.*

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *Αὐτοὶ. Δύο. ἢ. ἑνὶ. αὐτῷ. ἑνὸς. ἵππου. ἢ. ἡμίονου.*

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Ὀχι. διὰ. τοῦς. ἵππους. Ναι. διὰ. τὰ. βοοειδή.*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.). *Ζυγός, κατωζυγί, μετόζωλης. 2. καὶ 2. ζεύλες, ἑνὶ αὐτῷ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

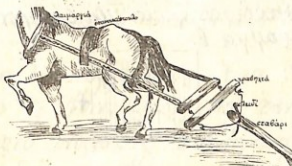
11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

Λοῦρι

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *Μετὰ. τὸ. ξεχέρωμα.*

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; *Προσδετῶμε. τὴν. λαμαρξίαν. κατόπιν. τὰ. λουριά. με. τὴν. λαμαρξίαν. εἰς. τὴν. ὁλοκλήραν. προσδένομε. τὸ. ἄροτρον.*

Περιγράψατε καὶ σχεδιάσατε (ἢ φωτογραφήσατε) τὴν σκευὴν,
τὴν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποίος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποία
ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.....

Πάντα. ὁ ἰδιοκτήτης
τοῦ ἀγροῦ, ἐνίοτε. δὲ καὶ ὑπηρέτης.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν).....

ἐπὶ βόδια. κατόπιν βάλομε. τὰ ζεύγῃ. εἰς τὸν ἄροτρον.
καὶ ὁ ὑπηρέτης. πρὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀλόγου. ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
τοῦ ἀλόγου. καὶ τὸν βοδιόν. ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀλόγου.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηρεῖον ἄροτρον.....

Βάλομε. τὸν βοδιόν. ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀλόγου.
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀλόγου. ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀλόγου.

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ
ὄργωμα· μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

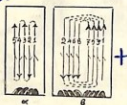
Μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου. δεμένον. εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζῶων. καὶ μετὰ τὴν βομβίαν.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλάκας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Ἐνίστε, παλαιότερον, ὡς εὖ σχεδιάγραμμα... α...

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Ὡς περιφερειακῶς φέρει καὶ βήματα ἐνέει, ὡς... το
σχεδιάγραμμα β.

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ σιτοῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἄλλῃ) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.) ;

Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα ἐγίνετο εἰς λωρίδας εἰς ἐποριεῖς...

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; με αὐλακιάν ; Ἐμείτρα...
με τὰ βήματα καὶ ἐφοδοῦσαν αὐλακίαν...

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον ;

Εἰς τὰς ὕρει νὰν, ὡς εὖ... το... πλεῖστον, περιοχὰς...

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὕνι : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Καθέτως...

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. *Εἰς τὰ καλομαρινὰ ὀργώματα ὀργαζομένῳ βαδία, ἐνῷ εἰς τὰ δευτέρῃ μαδύταις.....*

γ) Ἀροτρίασεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

*Ἐγίνοντο δύο ὀργώματα. Ἐνα τὸ καλομαρινὸ καὶ ἕνα τὸ φθινόπωρον κατὰ τὴν σπορὰν...
τὸ πρῶτον ὀνομάζεται καλομαρινὸ ἢ γύρισμα καὶ τὸ δεύτερον φθινοπωρινόν.....*

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατέ ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Ἐγίνοντο δύο ἢ τρία ὀργώματα.....

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσκαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Ἐν ἔτος.....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *Ἀντ. „καλομαρινὸν... φθινόπωρον...“*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. *τὸ δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;.....

*τὸ δισάκι παλαιότερον, ἀργότερον... τὸ...
βαλάνι καὶ ὁ ξενεμὲς.....*

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὄνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

..Εἰς τὸ ἐν ἄκρον τῆς βουκέντρας ἦτο...
τοποθετημένα..εἰδηρὸν..ὄργανον, ἐχθ.μ.α.τ...
ἰσομελὲς. ἰσογώνιον, ἐπιπέδον, ἐνισφονιάς, ὄνομα:-
ἴσομενον ξύστρα ἢ

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); Γίνεται ἰσοπέδωσις. μ.ε. τῆς. γ.ε.ο.μ.ἐκτ

Μυκιά, ἰώλιναι. πλεχμῖναι. ἐν λώλιναι. ρ.ἀ.β.δο!

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργανωθῇ (μὲ σκαλίδας, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμός, ἢ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Πατόφυταροι: Αἰά. βυσφίχο. θυμὸν καὶ κήλην.
 ἑσάπα..... Αἰά. βυσφίχο καὶ θυμὸν καὶ κήλην.
 ἑσάπα..... Αἰ. ἰσοπέδιον... καὶ... θυμὸν καὶ κήλην.

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

..... Ὁ. ὁ. εἰς

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

..... Αἰά. τὸν φαβίον. ἡ γὰρ χωράφια
 διὰ δὲ τὰ Ρεβύδια καὶ τὴν φακή. χωράφια
 με μαύρα... χωράφια.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

..... ἑσάπα. τὰ χωράφια. τὰ ὁποῖα ἔβη. ἑσάπα.
 ἑσάπα. τὰ χωράφια. τὰ ὁποῖα ἔβη. ἑσάπα.

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἑσπέρνουντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

..... Παλαιότερον ἔβη. ἑσάπα. εἰς αὐλάκια.
 ἑσάπα. ἑσάπα. καὶ ἑσάπα, ἑσάπα. εἰς αὐλάκια.

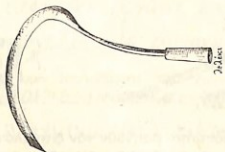
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Με τὸ δρεπάνι.....

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ.....

ΔΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) Μ.Ε. 106683

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

Εἰς μερικοὶ ἦτα ὀδοντωτοὶ, εἰς ἄλλοι ὁμαλοὶ.....

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

Με ξύλον.....

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *Ὁ βιδηροεργὸς*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Αἱ εὐριπύβευς ἐκίνετο μόνον εἰς τὰ ὄρη, ἦτοι φαβίολος, ρεβίθια, φακή,*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σικάλις κλπ. *Ἐδρίζοντο ἢ ἐμύπαντο εἰς ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους χεῖρα ἐκείνη 60 πόδας*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *Σταχύα*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχμῆς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ;

Οἱ ἴδιοι οἱ θερίζοντες ἐξαποδίδουν τὰ χεράκια ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ τοῦ δερμάτιν

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὗρισκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ἐξαποδίδονται πολλά χερόβολα μαζί. Αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές.

..... λέγονται ἀγκαλιές

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἡ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελλομέναι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; ἑξέριστον. ἄνδρες
καὶ γυναῖκες. ἤρχοντο δὲ καὶ ἀπὸ
ἄλλο μέρος θερίζεται ἐπαγγελμαδαίαι

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραυῆσατε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνομασολογίαν). ἡμείβοιτο καὶ με
ἡμερομισθίον, ἀλλὰ καὶ κατ' ἀποκοπὴν. εἰς...
λαμβάνοντες ἡμερομισθία ἐλάμβανον χρήματα.
ἤτο δὲ οὗτο ἐνίστατο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ,
ἐνίστατο ἀνευ φαγητοῦ

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;
ἔφερον. εἰς τὴν ἀριστεράν. τὴν δεξιάν. ...
παλαμάρειαν. εἰς τὴν μέσην. καὶ περιεβάλ-
λοντο μετὰ τὴν ἰσχυρὴν ἢ τὸν δεξιόν. Δουλοῖ.
Τοιοῦτο. ἐφέρετο καὶ ὁ δὲ τὴν τὴν διάρκειαν
τοῦ θερισμοῦ.

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Βιβλαῖος καὶ... Ἡρακλῆς... πάλαι... Αὐτῆρα...
Ἐπεὶ οὐκ ἔστιν... ἢ Παρασκευὴ.....

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. *Νοῦ... (Ἐργαζομένη)*

λαμπυροῦσα... ἔβαλλε... καὶ... ἀγκυρῶσα... πάλαι...
ἕνα... μαρὰ... ἀπὸ... τοῦ... χιό... ..

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἕνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶδημον.....

Μετά τοῦ ἐξέλθαι... καὶ... ἀφῆλται...
ἔρεταν... καὶ... ἀφῆλται... ἀφῆλται...
διὰ... νὰ... ἀφῆλται... διὰ... τοῦ... ἐπόμενου... χρόνου...
ὅταν... καὶ... ἀφῆλται... ἐβλήθη... πρὸς... τοῖς...
ἀφῆλται... ὅτε... αὐταί... ἀφῆλται... πρὸς... ἀφῆλται...
καὶ... ἔην... ἐπόμενου... χρόνου... ἀφῆλται...
δὲν... ἀφῆλται... πρὸς... ἀφῆλται...

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέραις ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυνες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

ἔδενοντο... ἀφῆλται... μετὰ... τοῦ... ἐπόμενου...
ἐνὸς... δεκάτου... κατὰ... τοῦ... πρώτου...
ἀφῆλται... ἐπὶ... τοῦ... χρόνου... ἔως... ὅταν...
ἐφῆλται... ἢ... πρῶτον... ὁρότος...

- 2) Πῶς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· με κοινὰ σχοινία, με σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ἰδιὸς ἐπὶ τοῦ δεμάτιαστος ἑνὲρα...
 οἱ χερεῖς τὶς ἐταποθετοῦσαν οἱ ἰδίοι.
 οἱ δεριεκαὶ... ἔδενοντο μετὰ τὰ ἰδία τὰ.
 ἐτάχυνον. ἐπροτιμοῦντο τὰ ἐχοντα τὸ.
 μεγαλύτερον ὄφος. ἔα ἐβγαλεν ἀπὸ τὸ.
 χωράφι. μαζί. μετὰ τὰς ρίζας. ἐχρησιμο.
 ποῖον καὶ τοῦτο ἔην παλαμαρία.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

ἔα δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν
 ἰδίαν θέσιν. συνεκentrώνοντο τὰ ἀπὸ χωμα
 εἰς ὠρισμένον μέρος. ἔα ἀγροῦ ἀνά... 13...
 δεμάτια ἢ ἀνά... 17 καὶ ἐταποθετοῦντο.....
 ἐταποθετοῦντο καὶ ἕνα δεμάτι ὡς ἐντεταγμένα.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Ποιῶν... λαμῶν... καὶ ἐντὸς... αὐτῶν.
ἐὰν... εὖ... ἐπὶ... δηλαδὴ... μετὰ...
παύσει καὶ εἰς... ἐκτετατα... μετὰ... τῶν...

- 2) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τοῦ χωράφου; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄροτρον κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

Μὲ... ἐκτετατα...

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανός.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγένετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

Ναὶ, ἀλλὰ... μὲ... ἐκτετατα... αὐτοφύεις χόρτον,
εἰς τὰ... ἐκτετατα... μὲ... ἐκτετατα... ἀφῆντο
εἰς... ἐκτετατα... μετὰ... ἡμέρας... πρὸς... ξήρανσιν
καὶ... ἐκτετατα... ἐκτετατα... ἐκτετατα...

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ά.). Κατὰ... ἐκτετατα... ἐκτετατα... μὲ... ἐκτετατα...
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Αἰά. ἐπὶ Σήφρανων. ἐκρηγνιμοσολεῖτα...
ἡ.....

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Συνεκεντρώνοντο... εἰς τὸ... ἄλῳνι.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρὸν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως;

Ὁ χώρος λέγεται θεμωνιά. Κουλιμῶς... μὲ... τοὺς...
ἐπὶ... πρὸς... τὸ... μῆτρον... ἐπὶ... θεμωνιάς.....

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλῳνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλῳνι; Ναι... ὁ χωρισμός...

τοῦ... μαρναῦ... ἰσθίου... τὰ... ἄχυρα... ἐγένετο... μόνον...
εἰς... τὸ... ἄλῳνι.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλῳνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; Κατασκευάζετο... ἐξω... ἰσθίου... τὰ... χωρίου...

καὶ... ἐν... δέξιν... τριτάτην... πρὸς... ἐκ... ὁ... ἀνέμος, χωρὶς... νὰ... ἐμποδίζεται... ἀπὸ...
ποταμὸν...

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἐὸ ἀλώνι... ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; *ἡμέρας μετὰ*
τὸν δευτέρου, πρὸς ἄρχας Ἀρχοντεῖον, μέχρι τὸν Ὀκτωβρίου.
Ἐνίοτε, ἐμνοῖται πολλὰς θυμωμένα ἀλώνισμα γιὰ τὸν ἐπόμενον χρόνο.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) *Μετὰ τὰ ἀλώνια...*

Χωματὰ λωνα (με δάπεδο ἐκ χώματος).....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματὰλωνο : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων). *Ἐὸ χωματὰ λωνα : καθαριότητα, πρῶτα*

τὸ μέρος, ἀπὸ τὰ διάφανα χορτά, κατόπιν, τὸ...
ἔβριχον, καὶ τὸ ἑπαισῶσαν, μετὰ τὸν καιρὸν
διὰ τὰ γίνετο βεβαιόν.....

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; *Ἡ ἐναρξίς τὴν*

ἐργασίαν δὲν ἐγίνετο ὡρὶς γίνετη, ἡμέραν, ἀπὸ τὸ σάββατον
Ἐφίτη, Πέμπτη, Σάββατον, καὶ Κυριακὴν.....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

Ἐπισημειοῦντο... μὴ... πρὸς... καὶ... ἀλωνισαῖ...

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

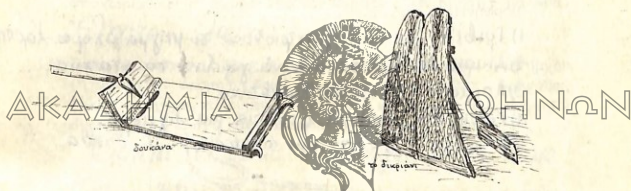
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχύρσποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νιστοῦ ἑξήμισος στῦλος ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς
στρούλουργας, δουκάκη, βουκάκη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Εἰς τὸ... ἀλωνισαῖ... πρὸς... καὶ... ἀλωνισαῖ...
... πρὸς... καὶ... ἀλωνισαῖ...
... πρὸς... καὶ... ἀλωνισαῖ...

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιστοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἑκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....
 ζυγνύεται... ἐπὶ... ἐχονί... ἀπὸ... τὸν... μάστιγον... ἀλωνίζετο...
 λον. ἐπὶ τὸ... ἀλλο... ἄμφω... καὶ... ἐχονί... ἑλάντο... τὰ...
 ἴσα... ἐπὶ... ἴσα... παραπλύνει... τοῦ... ἀλλο...
 ἑλάντο... δὲν... διατηρεῖται... ὁ... τρόποι... οὗτοι.....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουλκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνθήσεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μὲ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὅσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων, καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; Ἐπὶ ἀλωνιζέμενοι...
ἐπὶ τῷ... μηχανήματι... ὀναμάζω... δουλκάνα... ἦτο... μόνος...
περὶ... 2 μέτρων, πλάτους 0.80 μ. ἦτορχα... ἰδιωτὴς...
ἔτεχνιται... πρὸς τὸ... ἐματαβεύατον... Ἠλωνίζοντο... ἄπαντα
ἐπὶ... δημητριακά... τὰ... ὅσπρια, μονιμὰ... πρὸς... μ.λ.η
ἠλωνίζοντο... με... πέτρινο... αἰλυνδρο.....

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ἀρχίζει ἐν πρωΐ ἐν ὥρῃς 6-7 ἡ ὥρα καὶ διακοπτεται
μέχρι τῶν μεσημβριῶν. Κατόπιν ἀρχίζει ἐν.....
λίχνισμα. Μετὰ τὸ πέραν αὐτῶν ἐτελείωρε...
τὴν ἐργασία τῆς ἡμέρας αὐτῆς.....

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

1) Γριβέλι, διὰ τὰ ἐργαλεῖα τῶν τοῦ μείγματος ἀκέραια καρπῶν.

2) Διυράνιο, ξύλινον, διὰ τὸν πυρὶσαν τὰ ἐτάχνα....

3) Αἰγίμνη, κόβειν τὰ ἀκέραια...

4) Καρποδοί, ξύλινον, ῥυθμίζει γιὰ λίχνισμα.

5) Αὐχνοράϊ, ξύλινον, βαλὸν τοῦ πυρὶσαν, πρὸς 6 ὀδόντια.

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ;

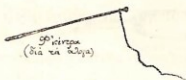
Βεβαίως καὶ, μὲ τὸ διυράνι καὶ μὲ τὴν βιοκίνητα...

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Ἦτο εἰδική ἀλωνόβερρα πρὸς ἀκρίβειαν φ' κέντρα....

Ἦτο περίπλον... 2. μετὰ τὴν, ἐν τῷ πυρὶσαν, κρῆνι...

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἠλωνίζοντο καθ' ἡμέραν ἔλγχετο... ἀλώνι...
ἔαν. εἴχατε ἴππους, μὴ πορεύεσθε νὰ κύνειν...
καὶ δύο στρώσεις, μὴ μετὰ δὲ δυνάμει...

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)
ἔλγχετο... λαμνί...

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλῖᾳ : βαλμάδες, δηλ. κοπάκηδες, καλούμενοι ἀλωνιστοὶ καὶ ἀγωγιάταις), οἱ ὁποῖοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβαναν τὸν ἀλωνισμόν
ἠλώνειαν αἱ ἴδιαι αἱ γεωργοὶ μετὰ τὰ ἰδικὰ...
τυν... ἰῶα...

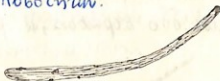
- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μετὰ ζῶα καὶ μετὰ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μετὰ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μετὰ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).
ἔγινετο καὶ μετὰ τὸ κοπάνισμα, διὰ μίαν δυνάμει...
πορεύετο...

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;
ἔλγχετο... κόπανον, ἔγινετο ἐν νηὶ ἀπὸ πτελέα...
ἢ ἀπὸ δολοδιόκου ἀλλὰ δέκαρο, γύρω 0,40 μέτρων...
καὶ ἐκ τῆς ἐκτροχίας...

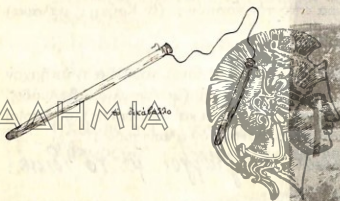
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχυῶν ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν;
 Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
 (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.). *Τὸ κοπάνισμα ἐγένετο ἐν τῇ
 αὐλῇ... ἐν τῷ ἀλώνι... ἐν τῇ αὐλῇ... ἐν τῇ αὐλῇ...
 ἢ ἄλλα αὐτὴν βοοτήτων.*

κοπάνος στρογγυλός

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνισμα
 μικροῦ καρποῦ δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
 τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
 ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
 Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
 παραγωγῶν ; *Μόνον ἀπὸ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας
 ἐγένετο... ἢ... ἑργατῶν αὐτῶν.....*

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
 Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
 στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχυῶν ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
 Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

Ὡς ἐπονοδείσαν. τὰ ἐτάχεια. ἐλάνω. εἰς... ἐν...
 .δριῶμα... καὶ... κατόπιν. ἐγίνετο. τὸ κοπάνισμα...
 .Τὰ κοπάνισμα. ἐγίνετο. μάνη. διὰ τὸν... ἀποχωρισμὸν
 :τοῦ... καὶ... ..

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

.....

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) Κατὰ τὸ 1933-35

ἐπὶ τὸν πρῶτον. ἐγίνετο. τὸ κοπάνισμα. ἐνὸς. τραυτέρ...

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι), καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... οἱ ἐτοιμασμένοι ἐτάχεια διὰ

λίχνισμα. λείγονται. « λαινί »... οὐ... εὐχμετριάνεται
 μὲ εἰδικόν. πρὸς τὰτα. ἐργα. λεί. οὐ. λείχεται...
 « Γριβέλι »... ..

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
 Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο... *Ὁ. ὁχηματὶ ἰόμην*
ἑωρὸς ἔχει. ὁχημα. ἑλὶμνιες. ἑὸν ἑωρὸν ἑλάνω.
δὲν. μαρφώνεται. εἴπατε. ἑοπαθίττειται. ἑμια. ἑνὰ μετὰ.
ἑσὸν. λυχνισμένο. μαρπὸ. καὶ ἑτό. ἑχυρο. μίαι. μετὰ λη.
ἑά ληα, διὰ. νά. ἑπὶ. ἑναματεῦνεται......

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο ;
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο. *ἑνίται. ἑσὸν. ἑρχή. με.*
ἑὸ. ἑχυροφάι. καὶ. μαρπὸν. με. τὸ. μαρπὸθῶγι.
ἑπλάτῃ. τὸ. φτυάρι. ἑπατα. ἑπο. ἑόλινα......

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἄμοιβῃ ;

οἱ. ἑλὶαι. οἱ. παραχυροί, καὶ. οἱ. ἑνῶρας. καὶ. ἑ.
γυναῖκα......

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἁλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

ἑὸ. χονδρὰ. τεμάχια. ἑὸν. σταχύων. λήγονται. ἑὸ. ἑπλάτῃ.
ἑὸ. ἑπλάτῃ. αὐτὰ. ἑρίτοται. ἑτό. ἑνὰ μετὰ.
ἑλίων. ἑ. πο. ἑλὶ. ἑορὶς. ἑπυκνῶνται. με. τὸν.
ἑπλάτῃ......

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἁλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἁλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

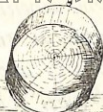
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

κατ' ἀρχὴν... ὁπασμαυρύνονται αὐτοὶ εἶναι... ἄλλαι... διὰ
 βασιόθρου ὑπὸ μιᾶς γυναικὸς, κατόπιν... ὁμιος...
 μετὰ τὸ πέρασ τοῦ λιχνίσματος εἶναι... μαρτὸ...

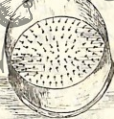
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομοσφυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

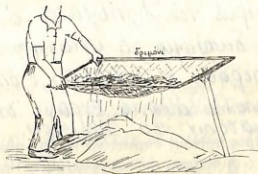
ΔΟΗΝΩΝ

κόσκινο πωλιό δερμάτινο

κόσρος ἢ ἀριλόγι

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἡ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Ἐοῦ. εἶ. του. τὸν. Περ. ναῦν. ἀπὸ. κόκκων. σου.
ἔχειται. δερμάτιν.
.....
.....
.....

- 7) "Οταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύννησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

Ὅταν... ο. εἶ. του. ἡ. ο. καρπὸς
μοιωνιέται. με. τὸ. δερμάτιν. ἐχρηματίζεται
αὐτομάτως. σωρός, οὗτος δὲν χρησιμεύεται. ἄλλο
ἐργα. λεία. ἐπὶ. Ἐοῦ. σωρὸν. χαράσσεται. τὸ. ἐχρημα.
Ἐοῦ. σταυρῶν. με. τὸ. φτυάρι, τὸ. ὁλοῖον. μαρτυρῶνται.
μετὰ. τοῦτο. ἐπὶ. τὸν. σωρὸν, καὶ. θυοχαιδεῖ. δαδα. τοχία...
πρὸς. τὸν. ἐπουράνιον. θεόν.

- 8) "Αλλὰ ἐθίμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

Μετὰ. τὸ. ἥρα. τὸν. λιχνίσματος. ο. παραχυρῶς...
δὲν. εἶχε. τὸ. δισκίωμα. νὰ. μεταφέρει. τὸν. καρπόν.
Ἐνερπὲ. νὰ. περάσῃ. ἀ. δευτερεύον, ο. ἄλλοις. ἂν. εἶχε
νὰ. μεταφέρει. πολλὰ. ἀθλῶνα. ἔχοντες. ἡσάκω. εἰς. τὸν.
σωρὸν. καὶ. κατόπιν. τὸ. ἐμφέρει.

- γ'. 1) Ποίαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι ; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι ; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητά του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).

ἦχο... το... το...
δεκάκις... ἦχο... ὁ... δεκάκις... εἰς... το... ἄλωνα...
καὶ... ἔμμερει... ὅλη... τὴν... ποσότητα... τοῦ... μαρτυρῶ, μὲ...
εἰδυῖ... δοχεῖα... ποῦ... ἔλεγον... «... βεβαίως...», το... ὁλοῖον...
ἐχώρει... ἑξήκον... 12 ὀκάδας.

μισοκοίλι

κουσχος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνα;

- α) τὸ παπαδιατικόν,
- β) τὸ ἀγροφυλακιτικόν,
- γ) τὸ χυφτιάτικόν,
- δ) τὸ ἀλωνιστικόν κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερα μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν) κατεβάλλοντο εἰς το... ἄλωνα

το... παπαδιατικόν, το... ἀγροφυλακιτικόν καὶ
το... χυφτιάτικόν, δηλαδὴ εἰς αὐτὰ ποῦ ἐχόθαι...
το... ἴσα...

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνθηκὰς) ὁ... μαρτὸς... ἀνεδομικετο... εἰς... τὴν...

οἰκίαν, ὅπου... ἐκείθεν... εἰδυῖαι... πρὸς... τοῦτο...
ἐχώρει, ποῦ... ἔλεγοντο... ἀμπόρια...

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνα. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον *Ἦρό. ἄχνηρον. ἀλεθρομένον. εἰς. ἀπο-
δύμην. ἐν. τὸς. τοῦ. χωρίου. εἰς. ὅτι. ὑπαίθρον. ἐγίνετο
ἑωρὰς. καὶ. ἑυμενότερον. με. κλαδίνα. χαλδόν. ὄχνηρον.*

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογία τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

*Ἡ διαλογία. ἐγίνετο. πρὸ. τοῦ. ἀλωνίσματος. κατὰ.
ὅτι. μεταφορὰν. ὥσπερ. δειμάσαν. εἰς. τὸ. ἀλῶναι.
ἔλθαι. ἀπὸ. τοῦ. καδὲ. δέμο. τὸ. καλὸν. ἐφορ. ἐτάχνα.*

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογία τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

*Κατασκευάζεται. ἓνα. πλέγμα. τοῦ. ὅπου. ἐλθόντος.
πλεξάνον, καὶ. ἐυφραίνεται. ἐν. τὸν. τοίχον. ἐν. οἰκίᾳ*

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται,
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Ἐλθόντος. ἀλθόντος,
ἐλθόντος. ἐλθόντος.*

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Παραμονή. 1^η. Μαρτίου.

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

*Ὡς. ἀπογευματινὰς. ὥρας, εἰς. μετρίκα.
ἐν. τὸν. χωρίον, ἡλίου, ὁρό. μος,
ἐταυροδρόμῳ.*

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τήν πυράν· παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ; ...

..Θηοιοδῆροτε.. Παιδία, ἡλικιωμένοι.. μ. θ. η. ...

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, ἀπό ποῖον μέρος ; Διά τήν ευχμέπω-
βιν. τῶν ξύλων λαμβάναν μέρος ὁλοι. ὁ πέρων
ἀπό τὰ ἐπίβια. τους ἢ ἀπό τήν χειτανία.....

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Η ευχμέπωβις.. ἀρχίζει μέ τῶ μετόρημα..
κονδονιῶν πού φέρων.. μαζι.. τῶν.. ἰδίων..
τῶ παιδία.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα

2) Πηδήματα, χοροί γύρω ἀπό τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Ὅταν ἐνάψῃ.. ἡ φωτιά, ἀμέσως ἀρχίσουν.. αἱ χοροί
γύρω ἀπό αὐτήν. ἐπίβια.. πολλοί.. πηδῶν..
ἐπὶ.. φωτιά.....

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

καίονται... συνήθως... πουρνάρια, δαυδαμιά...
 ὄχι...

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

ὄχι...

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

Ἡ πυρὰ αὐτὴ εἶναι ὑποδοχὴ τοῦ μαρτύρου.
 ὁ σήδημα ἐπὶ τῇ πυρὰ ἐμορῶν
 εἶχε νὰ μανθῇ ἡ φωτιά τοὺς φόβους

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ